

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

I. Ex Mosis libris complures manarunt variarum gentium leges, ritus, ac historiae:

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Ex Josephi Patriarchæ historia heræ suæ concubitum aspernati, expressæ sunt Bellero-
phontis, Hebræi, Tanis, Myrtili, Pelei, Hippolyti & Cncmonis fabulæ, qui cum Stheno-
bocæ, Damaspides, Peribocæ, Hippodamia, Hippolytes, Phædræ & Demanetes amores
sprevissent, ab impuris mulieribus apud viros tentatæ suæ pudicitia accusati, in maxima
pericula inciderunt; quidam etiam tristissimam mortem oppetierunt. Eamdem habet
originem similis Myeni casus, quem refert Plutarchus in libello De fluminibus.

Plut. de Rom.
in Lycoina.

Dicat aliquis harum rerum famam, non ex Mosaicis scriptionibus, sed vulgi ser-
monibus traditam, & continua successione per multas ætates propagatam, ad Græcos
pervenisse, vel ex aliorum librorum lectione ipsos hausisse. Nec inficias ivero aliquam,
si forte, Mythologiæ partem sic extitisse: neque id contendo sane, ex uno Mosis volu-
mine fuisse petatum, quiddam nobis Mythici obrulerunt. Nonnulla ipsis subministra-
runt Ægyptii, fabulosa gens, quorum figmentis nova sua addentes Græci eo prove-
xerunt, ut in tam diversa commenta velut membratim discripta veritas vix recolligi
& uni formæ reddi possit. Hoc tantum mihi credi velim, & ad rem quam probo sa-
tis est, si non omnia, at plurima certe à Mose Græcos summissæ. Non enim res tan-
tum ab eo descriptas, sed ipsa ejus verba fabulas sexcentas peperisse, cum alii obser-
varunt, tum maxime Samuel Bochartus, homo literariis laudibus abundans, in ple-
risque locis locupletissimi de Geographia sacra operis. Velut ex celebri illo Jacobi de

Gen. 49. 10, &
seq.

Justin. Apolog.
2. & Dial. cum
Tryph.
Boch. in Chan.
libr. 1. cap. 18.

Christo vaticinio: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat
Messias, qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium: ligans ad vineam pullum suum, &
ad vitem asinam suam. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uræ pallium suum.
Pulchriores sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores.* Justinus martyr non uno
loco hæc ad Bacchum Dæmones retulisse ait. At hinc potius detortam esse Sileni fa-
bulam solerter & acute vidit eruditus ille vir, ex dictione quippe שילי, quam Chri-
sto illic tribuit Jacobus Patriarcha, excusum esse Sileni nomen, & asino vinctum fingi
Silenum, & comitem Bacchi, & venas semper infatam vino, & lacte pastum. Pluri-
ma ejusmodi reperias in hoc sacra & profana antiquitatis penu, quæ non res solum
à Mose traditas, sed voces etiam ab eo usurpatas mendacem Græciam adulterasse, &
anilibus fabulis deformasse manifesto indicant. Unde Pentareuchi veritas, antiquitas,
& auctoritas præclare statuuntur.

Geographica
à Mose in
Genesis obiter
tradita. Scri-
ptoris ac
Scriptionis
vetustatem
indicant.

VII. Idem egregie illustravit hoc opere Geographica Genesios, quæ quamvis
Mosi velut aliud agenti exciderint, sunt tamen ejusmodi, ut antiquissimarum natio-
num contineant origines, & Auctoris ipsius vetustatem ac studium veritatis unice de-
monstrent: quippe qui ea tradat, quæ cum extantibus apud singulas gentes anti-
quæ argumentis mirifice consentiunt; & præcis ac præcipuæ auctoritatis Scrip-
toribus cum super hoc argumento, tum super aliis plerisque rebus, multa de suo videatur
suppeditasse, ab iis ipse nihil omnino accepit. Plurima de Geographicis Mosis dis-
feruerat Josephus in Archæologia: nonnulla quoque singularis eruditionis congesterat
Hugo Grotius; sed omnem demum funditus materiam Bochartus exhaustit. Post tam am-
plam messam, superesset tamen quælibetque spicilegio locus: sed hæc sunt alterius loci.

CAPUT UNDECIMUM.

- I. Ex Mosis libris complures manarunt variarum gentium leges, ritus, ac
historia: II. præcipue vero Græcorum; III. atque in his maxime
Atheniensium: IV. tum & Romanorum.

Ex Mosis li-
bris complu-
res manarunt
variarum
gentium le-
ges, ritus, ac
historia:

I. **E**ST præterea in vetustissimis præscarum gentium legibus, ritibus, & quibus-
dam etiam historiis, ac dividendorum temporum ratione, certissimum an-
tiquitatis Mosaicæ operis, unde hæc petita sunt, indicium. Suam sibi tractationem,
suum volumen postularet ea materies, si quis eam pro merito ac dignitate persequi
veller. Quæ quoniam multorum jam exercuit operam ac studium, & nonnulla ad eam
causam pertinentia obiter attigimus supra, cum de Phœnicibus, Indis, Persis, Ægy-
ptiis, & Americanis ageremus; nunc nobis summa reliquorum quæ supersunt capi-
ta perstrinxisse sufficiat, & quædam aliis non observata adjecisse. Ac primum ad In-
dos & Persas quod attinet, præter ritus ipsorum, quos cum Mosaicis cognationem
habere deprehendimus, servatur à quibusdam ex illis, nec non & à Tartaris Iberiam
& Albaniam incolentibus, Mosaicæ ea lex, qua fratris absque liberis defuncti uxorem
frater ducere tenetur, & suscipere semen fratris sui. Gallorum Syrorum Hierapolitani
Dei Syria Templi ministeria obeuntium ritus quosdam Mosaicis valde consentaneos

Deut. 25. 5.

Lucianus tradidit. Post sepultum è numero suorum aliquem, Templo per septem dies abstinebant: quem morem hodieque retinent Perlae cultores idolorum. Cauffman dedit istud Mosis: *Si quis in agro tetigerit cadaver occisi hominis, aut per se mortui, sive os illius, sive sepulcrum, immundus erit septem diebus. Quisquis Gallorum cadaver aspexerat, non nisi posttridie, ac lustratus, Templum subibat. Moses ibidem: Omnis qui tetigerit humane anima morticinum, & aspersus hac commissione non fuerit, polluet Tabernaculum Domini. Mortuos confanguinei lugebant per triginta dies, nec nisi raso capite in Templum ingrediebantur. Totidem dies Mose lugendo Israelitae tribuerunt. Conuenit praeterea lex Deuteronomii de captiva à domino amata: Introduces eam in domum tuam, quae radet caesariem, & circumcidet unguis, & deponet vestem in qua capta est; sedensque in domo tua sibi patrem & matrem suam uno mense.* Hanc legem repraesentans Josephus addit numerum istum dierum sapienti ad lugendos amicos sufficere: & in libro De bello Judaico narrat interitum suum Hierosolymitanis falso nuntiatum, per dies triginta fuisse ab ipsis comploratum. Hieropolitani Galli immundos existimabant suos, usque nec vescebantur, nec in sacris utebantur; quod profus Mosaicum est. Levit. 11, 7, 8.

Tyriorum colonia fuerunt Gades. Vetusissimum illic Hercules Templum à Phoenibus conditum visebatur, & ceremoniis Phoeniciis celebratum. Sic autem describitur à Silio, ut multa in eo religionis Ebraicae vestigia appareant. Templum illud non saxis, sed trabibus constabat, ad modum Tabernaculi Ebraeorum: nam Templo Salomonis vetustius fuit Gaditanum. Hoc suos arcebantur. Linea veste inducebantur, qui ad sacra accedebant. Pedibus erant nudis, quemadmodum & Moses coram ardente rubo. Uxoribus abstinebant *עַן תִּי תִלְזֶי תִּיִּס עֲפֻנְעִיָּא. In ordine vicis suae.* Ignis illic perpetuus.

Sed nulla effigies, simulacrae nota Deorum; Majestate locum, & sacro implevere timore.

Atque hos ritus ne aliunde petitos putes quam è Phoenicia, cavet Appianus in Ibericis, ubi de hoc Templo differens ait: *Ἐθνικῶν τε καὶ ἐν Φοινικίῳ. Colitur etiam nunc ritu Phoenicio.* Idem habent Diodorus & Arrianus. Carthaginenses Tyriorum propago frugum suarum primitias & decumas Tyrum ad Herculem mittebant, ritu Ebraico. Penetraverat & ad Indos mos idem decimarum solvendarum. Sed & vicini Judaeorum Arabes, juxta Plinium, decumas thuris Sabotam mittebant ad Deum suum Sabin, quem Bacchum esse discant obiter studiosi, non Solem, ut vult Bochartus, nisi quatenus Sol idem est ac Osiris, qui & Bacchus. Frustra ergo pro Sabis, legit Sabis, ut sit, שַׁבִּי, Sol. Sabis enim Arabum non alius est ac Sabbus, quod Bacchi cognomen esse perhibet Plutarchus; nec alius ac Sabazius Phrygum, & Thracum, quem Bacchum esse constat; nec alius ac Sabus, vel Sabinus, qui Sabinorum Deus est, testibus Dionysio & Silio; nam Sabinorum agros vini feraces esse docet Strabo, ac propterea Baccho erant sacri: unde Hesychius Sabum eundem esse tradit ac Sabazium. A Deo Sabi nomen habuit rex Arabiae Felicis Sabos, adversus quem Aelius Largus exercitum duxit tempore Augusti, ut est apud Dionem. Origo nominis, שַׁבִּי, potavit; ut tradit ipse Bochartus, & ante illum Heinsius in Aristarcho sacro. Hinc & apud Hesychium, שַׁבְּלֵי, שַׁבְּלֵי, & שַׁבְּלֵי, שַׁבְּלֵי; & apud Harpocrationem & Scholiasten Aristophanis, שַׁבְּלֵי Sabazii sacerdotes: & vociferationes orgiorum Sabazii, שַׁבְּלֵי, שַׁבְּלֵי. Adde Mythologos natum finxisse Bacchum in Arabia, divinofque illic honores ei fuisse tributos. Sed regrediamur in viam. A Mose initium habuerunt Ebraeorum Judices, qui שַׁפְּטִים appellabantur: Ithobalo ac Baali Tyri regibus successerunt שַׁפְּטִים, sive שַׁפְּטִים, hoc est Judices, quos ex Actis Tyriorum recenset Josephus. Indidem Carthaginensium Suffetes, quod & nomen indicat.

Habebant & Aegyptii suos שַׁפְּטִים, Ebraeorum שַׁפְּטִים similes, non eorum qui שַׁפְּטִים appellabantur proprie, sed Sacerdotum Levitici generis, qui judicia exercebant. Judices illi Aegyptii, fuerunt itidem ab initio hieratici generis, quibus suis praerat Pontifex, sigillum sapphirinum de collo suspensum gerens, quod Veritas appellabatur. Notatum id Diodoro & Aeliano, & à Mosaicis institutum manifesto sumtum est, vel ipso Aeliano teste, qui à Mercurio hæc Aegyptios accepisse scribit. Atqui Mercurium Mosem esse scimus. Suilla abstinuisse Aegyptios scribit Herodotus; Phoenices quoque & Elagabalum Syrum Herodianus. Pleniluniorum tamen tempore Libero & Lunæ suem mactare, eodemque vesci licebat Aegyptiis: cujus sacrificii ritum, ab Herodoto traditum, si quis contulerit cum sacrificiis Pacificorum à Mose sancitis, ab hoc illud derivatum fatebitur. Lineas Sacerdotum Ebraeorum tunicas imitati sunt linigeri Isis Sacerdotes. Serapidi panificia obtulisse Aegyptios discimus ex Suetonio, ad exemplum scilicet Panum propositionis. Vinum & oleum victimis affudisse Aegyptios prodit Herodotus, uti fiebat apud Ebraeos in jugi & quotidiano sa-

Qij

Lucian, libr. De Dea Syr.
Num. 19, 16.
Num. 19, 13.
Deut. 21, 12, 13.
Joseph. Antiq. libr. 4, cap. 6.
Levit. 11, 7, 8.
Sil. libr. 3.
Diod. libr. 5.
Arrian. De exped. Alex. libr. 2.
Plin. libr. 12, cap. 14.
Boch. libr. 2, Phal. cap. 17.
Plut. Symp. libr. 4, Quæst. 5.
Dion. Hal. Antiq. libr. 2, Silius libr. 8.
Strab. libr. 5.
Hesych. in Sæp. Sæp. & Sæp. Sæp. & Sæp. Dio. libr. 53.
Heinf. Aristarch. sacr. Part. 1, cap. 1.
Harpocr. in Sæp. Aristoph. Schol. Vesp. Joseph. libr. 1, adv. Apion.
Diod. libr. 1.
Aelian. Var. Hist. libr. 14, cap. 34.
Herod. libr. 2, cap. 47.
Herodian. l. 5.
Suet. Vespas. cap. 7.
Herod. libr. 2.

cap. 39. 40.

crificio agnorum duorum. Vino abstinebant, & in casto erant tempore *ἐπιμυσίας* suae Ægyptii Sacerdotes, perinde ut Ebraei. Animalium mundorum & immundorum discrimen, ex unguarum fissione vel soliditate, ex pinnis & squamis, earumve defectu petitur, in Ægypto, itidem ut inter Ebræos obtinuit. Apud utroque si cui *ὄνειδος* contigerat, is ablui jubebatur. Victimæ oculis captas, aut maculosas Deo offerre, utrique nefas erat. Utrique holocausta Deo faciebant, quemadmodum & Cyprii. Circumcidebant virilia Ægyptii: quem morem ab ipsis Phœnices & Syri neque

Herod. libr. 1. cap. 37. & 104. Phil. Bybl. apud Euseb. Pr. Evang. libr. 1. Joseph. Antiq. libr. 8. cap. 4. & libr. 1. contr. Apion.

acceperunt, neque se fatentur accepisse, quod vult Herodotus: ad Saturnum quippe Phœnices referunt circumcisionis institutum, ut in Sanchoniathonis suis scribit Philo Byblius, homo Phœnix, & rerum suarum Herodoto longe consultior. Solos quidem Judæos in Syria circumcidi Josephus asseverat: quod ejus ætate verum fuit, jam enim apud multas gentes exoleverat ritus ille, qui prius servabatur. Minime ergo ab Ægyptiis venit ad Ebræos, cum ab Ism Æle contra & Ceturæ filius Arabes, Idumæi, Ammonitæ, Moabitæ, Madianitæ, Troglodytæ, ab Arabibus Ægyptii consuetudinem hanc acceperint, ut alibi observavimus: nam Ægyptiæ circumcisionis non eandem causam esse ac Judaicæ, & differre utramque definit Origenes. Judæi certe octavo circumcidebantur ætatis die, Ægyptii decimo tertio anno, quemadmodum & Imaëlita. Non omnes præterea circumcidebantur apud Ægyptios, uti neque apud Troglodytas, sed ii solum qui literis aut sacris operam dabant, cum Judæi ad unum omnes lege Moysi ad ponendum præputium astringerentur. Verum quod Ægyptios,

Orig. libr. 5. contr. Cels.

Strab. libr. 17. Cels. apud Origen. libr. 1. contr. Cels.

id bona fide retulit, & Straboni ac Celfo Epicureo ad eundem errorem prævit. Per hebdomadas discreta fuerunt Ægyptiis temporum spatia, necnon & Indis, & Gallis, & Germanis, & Britannis, & ipsis etiam Americanis, & Græcis quoque, ut mox dicam. Insignis est locus R. Gedaliæ in Catena Cabalæ, quo in confesso apud Ethnicos esse ait, universum orbem Sabbathum celebrare. Insignis & ille Josephi, quem representare operæpretium est: *ὅτι ἐστὶν ἡ πόλις Ἰησοῦ τοῦ ἀδελφοῦ οὐδὲν ἔστιν οὐδὲν ἔστιν ἔθνος, ἐστὶν μὲν τὸ ἴδιον ἐξ ἑδωμάδος, ἢν ἀρροῦμεν ἡμεῖς, τὸ ἔθνος ἢ ἀναποσίμωον*. Nulla omnino urbs est vel Græcorum, vel Barbarorum, neque ulla gens, ad quam non penetraverit mos celebrandi septimi diei, quem feriati traducimus. Factum id a, ut illos crederem, quod è septem sideribus queis mortales reguntur, altissimo orbe & præcipua potentia stellæ Saturni feratur, ac pleraque celestium vim suam & cursum septimos per numeros conficiant; ut falso de Judaici Sabbathi origine differit Tacitus, quorum similia habet Dio Cassius, qui in eo etiam peccat, quod moris hujus originem recentem esse vult, & ab Ægyptiis profectam, unde in Judæos & reliquos homines dimanarit, cum vetustissimam esse doceat Herodotus, ut ante nos observavit Grotius, cumque ejus antiquitatem hoc quem indicavi loco Tacitus prædicet. Verum scimus plerosque eorum sacrum habuisse septimum diem, & die hoc mundi creationem absolutam existimasse. Ex urbibus illis, in quas tutum patere homicidii non spontanei reis per fugium sanxerat Moses, orta videntur asyla illa Neptuni & Osiridis in Ægypto.

Joseph. libr. 2. contr. Apion.

Tacit. libr. 5. Hist. cap. 4. Dio. libr. 37. Herod. libr. 1. Grot. De verit. relig. Chr. libr. 1.

Athenag. Erot. libr. 1.

Diod. libr. 3.

Manavit quoque à Judæis ad Ammonios Ægyptiorum colonos ritus Iychni in Templo semper ardentis. Ammonis Templo præfectus erat Pontifex, cujus vestimenta describit Athenagoras in Eroticis, vestimentorum summi Judæorum Sacerdotis ita similia, ut ad illorum exemplum fuisse elaborata nemo dubitare possit. Reliqui vero Ammonis Sacerdotes ad modum Ebræorum Sacerdotum lineis vestibus utebantur. Sinum Arabicum describens Diodorus, apud accolæ Ichthyophagos fama à patribus accepta ferri ait, astu ingenti mare hoc olim ita fuisse exsiccatum, ut fundus appareret, tum revolutis deinde aquis in pristinum statum fuisse restitutum: quæ non alia sunt, quam quæ in mirifica Ebræorum *ἰσχυρῶς* contigisse narrat Moses. Gentis Sinenis, quæ magna floret ingenii & eruditionis laude, Chronologiam nobis summa fide præsentavit Martinus Martinus: quam si quis ad Mosaicos *ἐπιλογισμὸς* exegerit, tantam deprehendet congruentiam, ut fidem utrique adjungere necesse sit. Lux quoque accedet & robur Mosaicis annorum computationibus, si confligantur cum Siamensibus, Persicis, Chaldaicis, Arabicis, Ægyptiis, & Æthiopicis.

Præcipue vetero Græcorum;

Joseph. libr. 2. contr. Apion. Euseb. libr. 11. Præp. Evang.

II. Sed hæc levia, præter illa sunt, quæ à Judæis mutuati sunt Græci. Amplius jam & luculentis dissertationibus id argumentum persecuti sunt Josephus, Justinus, Clemens Alexandrinus, & Eusebius. Paucula tamen vel stricte delibata, vel omnino prætermissa ab aliis hic attingemus, ne pars illa à nobis penitus neglecta videatur. Septimum diem Græcis veteri instituto sacrum fuisse Josephus asseverat, & alii deinde demonstrarunt. Luculenter id probant apud Eusebium, Aristobulum, & Clemens Alexandrinus, ex Homero, Hesiodo, Lino *Ἰαδωνίω*, Solone, & Callimacho, ex quorum verbis intelligitur credidisse eos, septimo die completam fuisse rerum om-